

134

FYLKESLISTENE

FOR MILJØ OG SOLIDARITET

Harstad-kandidaten

Kvinnearbeidsplasser betyr ofte dårlig lønn og utrygge jobber. Vigdis Bordervich vet mye om dette. Hun har gått i spissen mot trakasseringer og usaklige oppsigelser av kvinner. — Vi må ikke la oss herse med! er Vigdis' motto. Møt henne på side 3.

Dette er miljø-lista!

Fylkeslistene er det eneste virkelige miljø-partiet ved valget. Det er de enige om, biologi-professor Anders Klemetsen og lederen for Natur og Ungdom i Tromsø, Peder Andreas Pedersen. Peder er Fylkeslistas ungdomskandidat.

Side 3 og 6.

Klima for rasisme

De store partiene holder kjeft i valgkampen om rasismen som vokser. De er redde for å tape stemmer. Men Sivarajah fra Sri Lanka er ikke redd for å synge ut mot rasisme og en betent innvandringspolitikk.

Møt Fylkeslistas 6. mann på side 2.

EF-motstanderen

Snik-tilpassinga til EFs indre marked er en trussel mot jordbruket i nord. Men i dag er bankene jordbrukets største fiende. De er snart blitt de største gårdeierne i Troms, sier Finn Sparre Karlsen, bonde fra Tranøy, og 11. plass på Stortingslista.

Side 6.

Tomme rom

Tromsø sentrum kryr av tomme forretningslokaler. Det er sløst bort flere hundre millioner kroner på lokaler det ikke finnes bruk for. 10.000 m² tomme rom står og venter. Samtidig er det ikke penger eller lokaler til slikt folk virkelig har behov for.

Se side 2.

KVINNETOPPEN

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet er den eneste Stortingsvalglista i Troms med kvinner på topp. Vi stiller med kvinner på de tre første plassene, og 8 av 12 på lista er kvinner. På midtsidene møter du en ny sort politikere — «listetoppene» Gøril Julin Jakobsen og Asbjørg Fyhn.

Fiskerirettlederen om rasismen:

Vent ikke til de skyter!

— Vi kan ikke sitte og vente på at rasister skal begynne å skyte inn soveromsvindue til innvandrerfamilier her i Tromsø også. Vi må motarbeide at det i det hele tatt skapes et klima for slik terror her nord. Alt det positive som skjer rundt innvandrere her gir oss et flott utgangspunkt. Men samtidig må vi gå kraftig ut både mot de åpne rasistene og mot den innvandringspolitikken regjeringa fører.

Sivarajah vet hva han snakker om. Han har fulgt utviklinga i Norge i snart 17 år, og har sett hvordan holdningene overfor mørkhuda folk har endra seg dramatisk her i landet. Rasistisk terror var nærmest utenkelig den gang han kom hit.

FISK OG ANTI-RASISME

Kanapathipillai Sivarajah står på 6. plass på Stortingslista. Sivarajah er født for 45 år siden på Sri Lanka, 50 meter fra det nordligste punktet på øya. Han er vokst opp i et fiskeridistrikt, og hadde brei erfaring med fiskerinæringa før han kom til Norge i 1972.

Sivarajah jobba som produksjonsarbeider på Findus i Hammerfest fra -72 til -80, med et mellomspill på et år som elev ved Statens Fagskole for Fiskeindustri. I 1980 dro han til Tromsø og Fiskerifagstudier ved Universitetet. Etter studiene var han fiskerikonseptutvikler i Havøysund ett år, og så fra 1987 fiskerirettleder i Tromsø, landets største fiskeri-kommune.

Sivarajah har alltid vært en mann med mange jern i ilden. I studietida var han en periode leder for Studentutvalget ved Universitetet, han ledet Utenlandsstudentforeninga i oppbyggingsfasen, han har organisert de tamilske innvandrere og flyktningene i Nord-Norge, og de siste åra har han vært ei drivkraft i det anti-rasistiske arbeidet i hele landsdelen. Arbeidet med å organisere og skolere innvandrere, og med å knytte band mellom norske og innvandrere har vært prioritert jobbing for Sivarajah. Foreninga «Internasjonalt Fellesskap», der han sitter i styret, er ett av de fora Sivarajah har vært med på å bygge opp.

INTERNASJONALT SENTER

— Innvandrere trenger kunnskaper om hvordan det norske samfun-

net fungerer, og om hvordan nordmenn tenker, sier Sivarajah. — Nordmenn er jo en minoritet i verdenssamfunnet, og har kulturelle særtrekk som er fremmede for oss som kommer fra andre deler av verden. Derfor har jeg sett det som viktig både med egen skoleing av innvandrere og med å utvikle samarbeidet mellom norske og innvandrere.

Tida er moden for et eget innvandrer-senter — eller retttere sagt et «internasjonalt senter» for Nord-Norge. Vi trenger et informasjons- og kultursenter for utlendinger og nordmenn, og det bør bygges opp nå. Vi er i ferd med å utarbeide konkrete planer for et slikt sted her i Tromsø nå.

GRO HAR ANSVAR

— Vi samarbeider gjerne med myndighetene, men dette er ikke et arbeid vi kan overlate til staten. For regjeringa har sjøl gått i spissen for å mistenkeliggjøre innvandrere. Gro-regjeringa har innført en knallhard utlendingelov for å holde folk fra den tredje verden ute, og for å kontrollere de som alt er her. DNA har bygd opp et mottakssystem som har holdt asylsøkere i månedsvis i egne ghettoer og gjort dem til mobbe-ofre. Og DNA-regjeringa har gjort «økonomisk flyktning» til et belasta ord. De har framstilt det som kriminelt å ønske seg ei bedre framtid når en kommer fra fattige land med enorme problemer — problemer som i stor grad er skapt av de rike landa i nord. Samtidig feirer de jubileet for den norske utvandringa til Amerika, uten å se at det er samme sak.

Og utvandringa og avfolkinga av Finnmark og kyst-Norge som foregår nå, hva er det annet enn «økonomiske flyktninger» som presses til å dra sørover når livsgrunnlaget raseres?

Sivarajah fra Sri Lanka er fiskerirettleder i Tromsø, og står på 6. plass på Fylkeslista. Han vil stoppe rasismen mens det ennå er tid.

Folkeflyttingene globalt og innenlands har så mange likhetstrekk at vanlige nordmenn og innvandrere burde ha et godt grunnlag for solidaritet med hverandre.

REDD FOR STEMME-TAP

— I stedet ser vi at rasismen får vokse fritt. FMI og Hagen får ture fram uten at politikerne i de store partiene tar opp kampen. Stolten-

berg forteller på valg møte med Hagen at Frp og regjeringa jo er grunnleggende enig om hva slags innvandringspolitikk Norge skal ha — og dessverre er det mye sant i det. Hagen høster der Gro og Bøsterud har sådd — Frp vil gå videre, men DNA har lagt grunnlaget.

Og når rasistene skyter på innvandrere-familier i Arendal, drar Gro dit på valg møte og holder

kjeft. DNA er redd for å miste stemmer, og tier om rasismen. «Innvandringspolitikk og rasisme kan ikke diskuteres på gate-nivå», sier statsministeren. Men vi trenger også talerøst mot rasismen i maktas sentrum. Vi trenger stortingsrepresentanter som sier fra. Derfor trenger Fylkeslistene stemmen din! sier Sivarajah, vår 6. plass på Stortingslista.

Hundre millioner i tomme rom

Det er minst 10.000 m² tomme lokaler midt i Tromsø sentrum. Byggekostnadene anslås i dag til 10.000-12.000 kr. pr. m². Det gir tomme rom for 100.000.000 kr. — 100 millioner kroner — i bykjerna. Enkelte (Nordlys 6.8.89) an-

slår det tomme arealet i sentrum til flere ti-tusen m², altså flere hundre millioner i investeringer det ikke finnes behov for.

Torgsenteret er delvis tomt, et av de bryggelignende husa i Sjøgata bak Torgcenteret står tomt, Skansen hotell i Storgatbakken står tomt, Veitasenteret har ledige lokaler, Uni-gården har lenge gapt med tomme butikklokaler, Rørhandel-bygget er omtrent tomt, Salgslaget på Strandtorget er ledig, det er tomme rom ledig i en rekke av forretningsbygga i sentrum, og butikk-lokaler står tomme og venter en rekke steder: i Odd Berg-bygget, i Storgata 43, i Storgata 97, flere lokaler står tomme langs Grønnegata, osv.

I tillegg er det en gapende overkapasitet utafør bykjerna. Det tomme Stadionsenteret er det mest omtalt eksemplet.

MER BLIR LEDIG

Samtidig bygges det nye forret-

ningsbygg i sentrum: Haldorsen-bygget i Storgatbakken er snart ferdig, Georg Andersen har planene klare for nytt storbygg i Skippergata, det fins planer for flere byggeprosjekter i Grønnegata, for å nevne noen.

Og dette er situasjonen når Universitetet flytter fra leide lokaler i sentrum til Breivika, mens vi nærmer oss tida da Regionsykehuset flytter til Breivika, og Fylkesadministrasjonen og statsetatene flytter til sykehusbygget. Det blir ledige lokaler over hele byen, fra Teoribygget til Hansjordnesbukta.

RESSURSER NOK

Konkurransen om å få leid ut er hard nå, og blir hardere framover. Tusenvis av arbeidstimer blir lagt ned av alskens konsulenter, eiendomsmejlere, reklamefolk og

bankfolk, for å skaffe leietakere. Så spyttes det inn nye hundretusener, kanskje millioner, for å skape et behov for dem.

Tromsø har altså verken mangla kapital, bygningsarbeidere, maskinpark, byggemateriale, arkitekter, byggeledere eller andre nødvendige ressurser som har trengtes for å få ført opp bygg det ikke er bruk for.

MEN IKKE TIL ALLE

Samtidig fins det ikke ressurser til byggeprosjekter det er skrikende behov for: Sommerlyst skole har stått og forfalt i ei årrekke — det mangler ressurser til reparasjoner. Nye barnehager blir ikke bygd — i en by der bare et heldig lite mindretall av foreldre har det minste håp om barnehageplass til ungene sine. Det mangler sjuke-

hjemsplasser, det mangler eldre-sentre, ungdomsklubbene er stort sett stengt, musikere mangler øvingslokaler, byen har ennå ikke fått et bibliotek verdt navnet.

Fellesgodene finnes det ikke ressurser til. I samfunnet vårt har det lenge vært slik at behovene til unger, eldre, og ikke minst til kvinnene har kommet sist i rekka når ressursene skulle fordeles. Det som har vært avgjørende har ikke vært om behovet har vært stort, men om det har vært kjøpekraftig, om det var penger å hente.

TA DEM I BRUK!

Men nå gaper de tomme lokalene mot oss over hele sentrum, og avdekker ei utvikling som blir mer og mer grotesk. Og situasjonen i Tromsø er typisk: på Finnsnes, i Harstad, i byer og tettsteder over

hele landet er dette misforholdet mellom den offentlige fattigdommen og sløseriet og planløsheta til den private kapitalen i det siste trådt åpent fram i form av dyre og tomme bygg.

Nå pøses nye summer ut i jakta på nye moteforretninger og andre døgnfluer som kan fylle opp de tomme rommene — inntil neste konkurs.

I stedet burde folk sette seg ned i lag og diskutere: Hva kan de brukes til, disse tomme lokalene? Hvordan kunne de bli til nytte for unger, for eldre, for kvinner, for folk flest i Tromsø, på Finnsnes eller i Harstad? Hvorfor kan ikke folk få bruke disse ledige ressursene til noe fornuftig i et samfunn som vårt?

Fire fra lista:

Ei framtid for det samiske

RAUNI MAGGA LUKKARI (46), forfatter, gallerisjef i Arctic Gallery (kunstgalleri drevet av Norske Reindriftssamers Riksforbund). Eneforsørger for tre barn. Hun har gitt ut tre diktsamlinger og ble nominert til Nordisk Råds Litteraturpris i 1988. 7. plass på lista.

— Miljøsak er viktig, sier Rauni. — Det er på tide å reagere — egentlig er det i siste minutt. For hvilken verden er det vi gir videre til våre barn?

— Fylkeslistene/Kvinneinitiativet tar standpunkt for den samiske kulturen. Samisk kunst og kultur har mye å gi til stor-samfunnet. Uten kunst, uten et levende kultur kan ingen folkeslag leve. Samiske barn må si-

kres retten til å lære sitt eget morsmål. Dette burde være en selvfølge, ikke bli sett på som en luksus. Uten språk — ingen identitet!

— Kvinnene må bli flinkere å jobbe sammen — også sammen med menn. Jeg ser Fylkeslistene/Kvinneinitiativet som et godt eksempel på at dette går an.

Lista for homsene

SØLVI DITLEFSEN (30) er styremedlem i DNF-48, Troms region, og står på tiendeplass på lista. Hun har jobba som gartner, agronom og på forskjellige felt innfor helse- og sosialsektoren.

— Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet/Kvinneinitiativet er det eneste partiet som stiller til Stortingsvalget som har en egen homsepolitikk. Fylkeslistene/Kvinneinitiativet støtter homsekampen, og slår fast at kampen for homofil og lesbisk frigjøring er et felles ansvar. For at et menneskelig miljø kan etableres må alle få mulighet til å leve i samvar med sine beste følelser.

Miljøvern, helse og sosialpolitikk og folk flest sin livs- og arbeidssituasjon blir tatt på alvor. Er det noen bevegelse eller parti som med rette kan kalle seg småkårsfolkets talsrør, tror jeg Fylkeslistene er det som kommer nærmest opp til det.

Med kvinnebriller

BJØRG UTNES, 12. plass på Stortingslista, jobber på Arbeidstilsynet i Tromsø.

— Det er viktig for meg å være organisert. Å være alene er godt som avkobling og hvile, men skal jeg trives og føle at jeg får brukt evner og kunnskaper, er det trygt og lærerikt å være sammen med andre. Jeg er medlem i Kvinnefronten, og opplever styrken i å være organisert. Når Kvinneinitiativet nå stiller til valg som en del av Fylkeslistene, viser det hvor mye vi kan få gjort når vi går sammen.

Kvinneinitiativet har gitt oss muligheten til å «reise kjerrin-

ga». Det har vært utrolig spennende å delta i arbeidet med ei alternativ liste til Stortingsvalget. Jeg er kry over det vi har fått til!

De eldre må bli hørt

RIGMOR JOHANSEN står på 8. plass på Stortingsvalglista. Hun er pleieassistent, og jobber på Bo- og Servicesenteret på Vannøya. Hun har også jobba som hjemmehjelp for eldre.

— De eldre i dag har lite de skulle ha sagt. Er eldre sjuke, er det alltid andre som bestemmer over deres liv. De får ikke bo der de sjøl ønsker. Eldre opplever å bli tvunget til å flytte fordi det ikke er bemanning nok i omsorgsapparatet. Systemet i dag er uakseptabelt. Nå er det bare pengene som styrer, sier Rigmor.

Ungdomskandidaten:

Dette er miljølista!

PEDER ANDREAS PEDERSEN er 18 år, leder for Tromsø Natur og Ungdom, og står på 4. plass på lista vår til Stortingsvalget. Han har vært miljø-aktivist i Natur og Ungdom de to siste åra.

— Siden jeg bestemte meg for å stemme har jeg vært på jakt etter et VIRKELIG miljø-parti. Et parti som forstår at man ikke kan rense seg ut av problemene. Miljøkrisen krever en helt ny tankegang. En tankegang som baserer seg på omsorg. Omsorg som forhindrer at krisene oppstår. Det eneste

«partiet» som med hele sin eksistens har dette som utgangspunkt er Fylkeslisten for Miljø og Solidaritet.

Årets valg blir et miljø-valg. Ifølge World Watch Institute har vi ti år på oss. Innen ti år må vi ha forandret kurs. Totalt! Ikke kast bort din stemme for et bedre miljø — en stemme for oss er en stemme for miljøet!

Peder Andreas Pedersen, 4. plass på lista og leder i Troms Natur og ungdom.

Fagforeningskvinne med kamperfaring:

Vi må ikke la oss herse med!

Vigdis Bordervich (41) jobber som servitør på Gammelbrygga i Harstad og er tillitsvalgt i Hotell og Restaurantarbeiderforbundet. Aktiv i fagforeninga har Vigdis vært i en årrekke, både som tillitsvalgt på arbeidsplassen, i styret i foreninga og i Samorg.

USAKLIGE OPPSIGELSER

Kampene mot usaklige oppsigelser i hotell- og restaurantbransjen har vært Vigdis' hertesak de senere år. Hun har drevet støttearbeid, delt ut løpesedler, deltatt i rettsaker og demonstrasjoner, enten det har dreid seg om oppsigelser i Lødingen eller på Banjo i Harstad. — Det som går igjen i disse sakene er hersing med kvinnfolk, påpeker Vigdis; — og at kvinnfolk lar seg herse med — men også at de tar igjen.

KVINNEPERSPEKTIV

— Hovedgrunnen til at jeg sa ja til å stille på denne lista var nettopp at dette var et kvinneinitiativ, sier Vigdis. — Det er viktig at kvinnfolkene nå samler seg. Spesielt her i Nord-Norge. Kvinnene har masse ressurser, men med tungt arbeid, småunger og et samfunn som ikke er tilrettelagt etter kvinners virkelighet har de fleste kvinner ikke krefter til å delta aktivt i politikk. Derfor er det viktig å begynne et sted: at de som har krefter samler seg for å slåss for å legge forholdene til rette slik at kvinner kan få mulighet til å delta. Kvinneinitiativet er viktig for å gå videre og få med stadig flere kvinner. Jeg tror at når politikken blir drevet på kvinners premisser, tør flere være med. Jeg ser det på min egen arbeidsplass: Hvis vi legger opp møtene på den tradisjonelle måten, på menns premisser, så er det ingen som tør å ta ordet. Hvis vi legger det opp på en mykere, mer uformell måte, tør flere si noe. Målet må være at flest mulig tør si sin mening. Men jeg tror det skal ganske mye forandring til for at kvinner skal tørre å drive politikk. Skal man få kvinnene med for fullt, må man kanskje bruke lenger tid.

STORTINGET

Det er viktig at bevegelse som Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet/Kvinneinitiativet blir representert på Stortinget. Kvinner opplever verden nedenfra og opp. Vi vet hva livet dreier seg om. Det er vi som har omsorgen for barn og eldre. Våre liv og kunnskaper må inn på Stortinget. I valgkampen merker jeg at folk, spesielt kvinner, reagerer positivt på at vi har ei liste med tre kvinner øverst. Det er det som får slitne kvinner med bærepøser til å stoppe opp.

Vigdis Bordevich fra Harstad, 3. plass på Stortingslista.

I kampen mot at Nord-Norge skal bli nedlagt tror jeg på at folk i nærmiljøet samler seg og går til kamp. Folk er ikke så passive som det sies. Flere og flere ser nødvendigheta av forandringer.

SØRFYLKET

En viktig oppgave for Fylkeslistene/Kvinneinitiativet blir å jobbe mot usynliggjøring av distriktene i Troms. Det er stor forskjell på sørfylket og Tromsø-området, sier Vigdis.

— Harstad/Lødingen-området, og også Vesterålen/Lofoten er i en helt anna situasjon enn byene Bodø og Tromsø. Vi kommer i skyggen av de to store byene, og blir stemmedelrig behandla. Området rundt Harstad er spesielt, poengterer Vigdis: — Her er så mye livskraft, allsidighet i næringslivet — og så sanne koselige folk!

— I motsetning til i Tromsø?

— Nå, de har nå noen bynykker der, da, slår Vigdis fast.

— Hva trengs i sør-fylket?

— Det er viktig å ta utgangspunkt i det en har hatt tradisjoner på: mangfoldighet og små enheter. I og med at en har en spredt bebyggelse er det viktig å satse på å ta vare på nærmiljøene og bygge opp småindustri og små, spredte arbeidsplasser. Vi må ta utgangspunkt i det vi har av jordbruk og fiske, legge opp til mer videreføring lokalt

— bruke de kunnskapene som finnes.

Ellers er det viktig å jobbe for å trygge de arbeidsplassene vi har, påpeker Vigdis. — I tillegg til at kvinner har dårlig lønn har vi ofte utrygge arbeidsplasser. I Hotell- og Restaurant sliter vi både med utrygge ansettelsesforhold og miljøproblemer som støy og forurensing. Arbeid og arbeidsforhold er en sentral kvinnekampsak — å ha et trygt arbeid er jo første bud for at man skal kunne leve her oppe.

IKKE PARTI

— Det er viktig at Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet/Kvinneinitiativet ikke er et parti, men ei liste, poengterer Vigdis. — En slipper å «kle av seg klærne på trappa før en går inn», sier hun: — Jeg har vært innom Arbeiderpartiet, men sett at her er man så partiloyal at man må kle av seg sine egne meninger og følge partilinja. Betyringsen i ei sånn liste som vår er at der kan du være deg sjøl. Jeg tror det gjør at kvinner tør å bli med her.

Jeg snur meg i jorda om dattera mi gråter de samme tårene om svigerdøtrene kjenner den samme pinen Jeg kommer og skriker skriker styrløst i et sandkøv med mold over hodet viser jeg meg hopper fra stein til stein fra tue til tue trenger jeg meg på hos barna mine der byrdene ikke deles der stegene ikke tas side om side jeg skremmer bort mannens tjenestejente strammer opp husets hersker og vender ikke om går ikke til hvile før hushjelpa tar til vettet og hustruens herre lar tøylene falle

Rauni Magga Lukkari

Asbjørg Fyhn (41)
2. plass på Stortingslista
Fra Svartnes i Balsfjord
Samfunnsviter
 Har også jobba som laborant,
 ungdomsleder for 4H og som
 jordbruksavløser.
 Mor til to gutter på 18 og 3 år
 Enslig forsørger i 15 år
 Bor på Kvaløysletta

Asbjørg er vokst opp på Svartnes i Balsfjord, og er sterk knytta til det nordnorske jordbruksmiljøet.

— Kyr og fjøsarbeid, å sette og ta opp potet, plukke stein og røske arve — jeg syntes det var helt flott da jeg vokste opp, og det synes jeg fremdeles. Det har med tilhørighet å gjøre, forbindelser som en prøver å holde vedlike fordi det kjennes nødvendig for både kropp og sjel. Jeg blir helt ute av meg om våren og om høsten hvis jeg ikke får grave i jorda/være med på innhøsting.

Tilhørighet er viktig, sier Asbjørg. Det er tilhørigheta vi kjemper for når vi slåss for å opprettholde bosetninga og de næringene vi har levd av.

Samiske forskere har påvist sammenhengen mellom rein-drifta og samisk identitet. Jeg ser i mi forskning akkurat det samme i den nordnorske kulturen for øvrig.

Distriktpolitikk er ikke bare et spørsmål om å ha et visst antall mennesker boende i Nord-Norge. Det har vesentlig betydning hva slags aktiviteter de kan drive for å leve sitt liv her. Jordbruk og fiske står sentralt for å opprettholde den nordnorske identiteten. Vi er en del av en kultur som er utvikla over generasjoner. Skal vi rives ut av den, blir vi helt opprådd. Det dreier seg om hva vi skal gjøre her på jorda. Derfor er det så viktig å se menneskelivet som en helhet.

Hagen er jo helt ekstrem i sin mangel på virkelighetsforståelse. Fremskrittspartiet har som prinsipp å rykke enkeltsaker ut av enhver sammenheng. Men det gjelder jo i alt for stor grad i politikken at man tror at et problem kan løses enkeltvis, at det er ei løsning. Det er protesten mot denne oppstykkta virkeligheta Kvinneinitiativet/Fylkeslistene representerer. Vi vet jo fra dagliglivet at ting henger i hop og at løsninga må vi finne i denne sammenflettinga av følelser, behov, nødvendigheter og ansvar som hverdagen og livet består av.

Engasjementet for primærnæringene og kvinnene i jordbruket har gått som en rød tråd gjennom Asbjørgs forskning og politiske arbeid. Som samfunnsviter har hun jobba spesielt med forskning om kvinners betydning for det nordnorske jordbruket, og skal ta doktorgrad på dette emnet.

Asbjørg har sittet som leder i det sentrale kvinneutvalget i Bonde- og Småbrukarlaget siden 1986, og var leder for kvin-

neutvalget i Troms i to år. Hun har også deltatt i barnehagekamp, og er kontaktperson for Aleneforeldreforeningen. Asbjørg var med å starte Krisesenteret i Tromsø, og jobba der i fem år.

Om bakgrunnen for sitt engasjement sier Asbjørg:

— Den nedvurderinga av kvinners arbeid og virke som generell samfunnsdebatt ga uttrykk for, provoserte meg tidlig. Jeg visste jo at kvinnene i bygden var opptatt av samfunns-spørsmål, politikk, at de levde med solidaritetstanker, at de var bekymra over hvordan jordbruksnæringa var styrt. Kvinnene heime dreiv sanitetsforening, fikk i gang helsestasjon, arrangerte fester for unge og gamle i bygda.

— Jeg skjønnte tidlig, før jeg leste organisasjonsteori på universitetet, at det er et skille mellom formelle og uformelle politiske fora. Når kvinnene heime ikke orka å gå på møter, var det mer fordi de syntes det var bortkasta tid enn fordi de ikke var interessert i politikk. Jeg husker for eksempel at mor og bestemor mi diskuterte skattepolitikk på høymarka. Politikk er ikke bare det som skjer på tillyste møter!

— Som sentral Bonde- og Småbrukarlag-medlem har jeg sittet i en del offentlige utvalg. Det som har slått meg her, er hvor lite mange statlige embetsmenn og politikere vet om Nord-Norge — og at de heller ikke bryr seg om å vite! Likevel er de så arrogante og bedrevitende at det er en gru. De prøver å få deg til å føle deg som en idiot, sjøl om du vet at du ligger hestehoder foran dem når det gjelder både kunnskap og saklighet. Det gjør meg både forbanna og fortvilt. Jeg har lest landbrukshistorie, og ser at den samme statlige politikken har vært ført i hundreår bakover.

Møtet med denne maktarrogansen er en av de tingene som har fått meg så forbanna at jeg har tort å stille på andreplass på denne lista. Men jeg er egentlig glad for denne bryninga: Hvis jeg skal møte på Stortinget, vet jeg i alle fall hva jeg går til, og er forberedt!

KVINNEKAN

Du så dem ikke på TV da NRK kjørte «folkemøte» på Kulturhuset i Tromsø. Et mannsterkt panel anskueliggjorde for all verden hvorfor Kvinneinitiativet trengs.

Partipolitikken har vært, og er, mannsdominert. Men halve folket er da vitterlig kvinner. Våre liv, våre kunnskaper, vår virkelighet — skal den bli synlig, må vi slåss den inn overalt. Også på Stortinget.

Toppkandidater er viktige i politikken. De skal kunne alt og vite alt, ha karisma og et velsmurt snakketøy.

Er politikeridealet et mannsideal? Er det derfor alle de andre partiene i Troms har menn på topplass?

Vi er ikke så opptatt av enerne. Vi tror på å trekke sammen, bruke de erfaringene mange folk har. Derfor har vi satt sammen ei liste av folk med vidt forskjellig erfaringsbakgrunn. Derfor satser vi på å bygge

Kvinneinitiativet/Fylkeslistene ut til en brei bevegelse, som skal synliggjøre vanlige folks liv, og slåss for et bedre liv i dette landet, på

DDIDATENE

denne jorda. Men det er Gøril og Asbjørg som skal på Stortinget. Nettopp fordi vi ikke tror på det gamle politikeridealet, er vi stolte av toppkandidatene våre.

De har utstråling og snakketøy i massevis, det er ikke det. Men de har noe som de fleste partipolitikere mangler eller har mista: De har begge føttene på jorda. De kjenner kvinners liv, og de kjenner virkeligheta til folk i Troms.

Asbjørg og Gøril har levd både typiske og utypiske kvinneliv. Fått unger, vært aleine om ansvaret for dem, jobba og tatt utdanning samtidig. De vet mye om hvilket slit det er og hva slags motbør en får, men de kjenner også de ressursene som bor i kvinner. De ser verden nedenfra, slik menn og kvinner flest gjør.

Det er derfor de trengs på Stortinget.

Gøril Julin Jakobsen (37)
1. plass på Stortingslista
Tromsø-jente
Billedkunstner
 Har også jobba som fisker,
 industriarbeider,
 rengjøringsassistent
 Mor til ei jente på 15 år
 Enslig forsørger i 10 år
 Bor i Tromsø

Gøril kommer fra en gammel fangstfamilie, og har nærmest vokst opp på kaia og ombord i «Harmoni», som faren dreiv fangst og fiske med. Hun har også sjøl vært med på fiske.

Gørils eget arbeidsliv har vært mangfoldig. Som 17-åring dro hun til Göteborg, og ble der i ti år.

— Jeg dro jo ikke til Sverige for å gjøre noe; det var hippie-tid, jeg var ung og ville ut i verden. Den første sommeren i Sverige gikk jeg rundt barfota og tegna på fortâuene og fikk penger for det. Men i den tida var det nok av jobber å få: Jeg jobba i fiskeindustri, i metallindustrien. Jeg kunne bare gå på arbeidskontoret og velge jobber på ei liste. Det er stor forskjell fra å være ung i dag; ei 17-årig jente kan såvisst ikke velge og vrake i jobber. Det hører vel med til det å ha unger, sier Gøril ettertenksomt, — at en hele tida tenker på sitt eget liv i samme periode som ungene er i, og sammenligner vilkårene.

— Mange sier at de har et arbeid bare for å tjene penger til å gjøre det som egentlig er viktig, sier Gøril, — men jeg tror dem ikke helt. Jeg tror ikke helt de har tenkt over hvor mye arbeidet egentlig betyr for dem. Å arbeide er et like naturlig behov som å puste og spise. Trang til aktivitet, til å være i en sammenheng, betyr noe for andre. Jeg ser arbeidet på den måten; som et uttrykk for livsutfoldelse.

I dag jobber Gøril som billedkunstner. Men det tok lang tid å innse at det var en jobb som het kunstner, sier hun.

— Jeg diskuterte en gang med en som var bestmann da jeg var på loddefiske, forteller Gøril. — Vi snakka om at alle andre priser går opp, mens fiskeprisene går ned. Da sa han at: «Du skjønner det, at om en fisker ikke får betalt, om prisen går så

mye ned at han må betale for å fiske; så må han likevel fiske». Og da sa det pling i hodet mitt, sier Gøril. — Det er jo akkurat som med kunsten: man bare må. Igjen: folk arbeider ikke bare for pengene.

— I motsetning til all anna jeg har hørt om av politiske alternativer, tar ikke Kvinneinitiativet/Fylkeslistene bare utgangspunkt i spørsmålet om materiell overlevelse. De etablerte partiene har slutta å snakke om ideologi, verdigrunnlag. Politikere til høyre og venstre snakker pengfordeling, og egentlig dreier det seg jo om så mye mer: om hvordan vi skal ha det på denne jorda — og om vi i det hele tatt skal ha det.

— Her er i Nord-Norge er vi mer prega av tilknytninga til fiske og jordbruk enn vi tror. Nærheta til havet, til naturen, former oss. Dette er lite forstått i samfunnsdebatten. Deet dreier seg ikke bare om materiell overlevelse når vi ønsker å bli i Nord-Norge. I dag ser vi en skremmende utvikling mot at primærnæringene legges ned, mens Nord-Norge bygges ut som militærbase og turistmål. Den militære utbygginga innebærer at vi er en del av et atomforsvar, noe som utgjør den største miljøtruselen av alle.

Gøril poengterer det som viktig at hun som representant for Kvinneinitiativet/Fylkeslistene ønsker å være et talerør for folk flest i Troms. — Jeg oppfatter at det blant de etablerte partiene er sett litt ned på å være en «landsdelsrepresentant»: Akkurat som om det skulle være mer høyverdig å være med på å vanstyre hele landet enn å jobbe for å få sin egen landsdel på rett kjøll. Vi vil ikke la oss binde av partiloyalitet på Stortinget: Vi er først og fremst representanter fra Troms, deretter er vi en del av Fylkeslistene.

Gøril om Stortinget

— For en vanlig TV-seer virker det som om stortingspolitikerne har avgått som politiske ledere og mønstra på som bokholdere, hele gjengen. Både til høyre og venstre har de etablerte partiene slutta å diskutere idègrunnlaget. Det er en øredøvende enighet om premisse- ne: at lønnsomheta til eksportindustrien er overordna alt.

Det enoyde bokholderiet deres holder på å styre skuta utfør kanten av stupet. De er litt for sikre på at jorda er rund: de tar sjansen på at stupet ikke finnes.

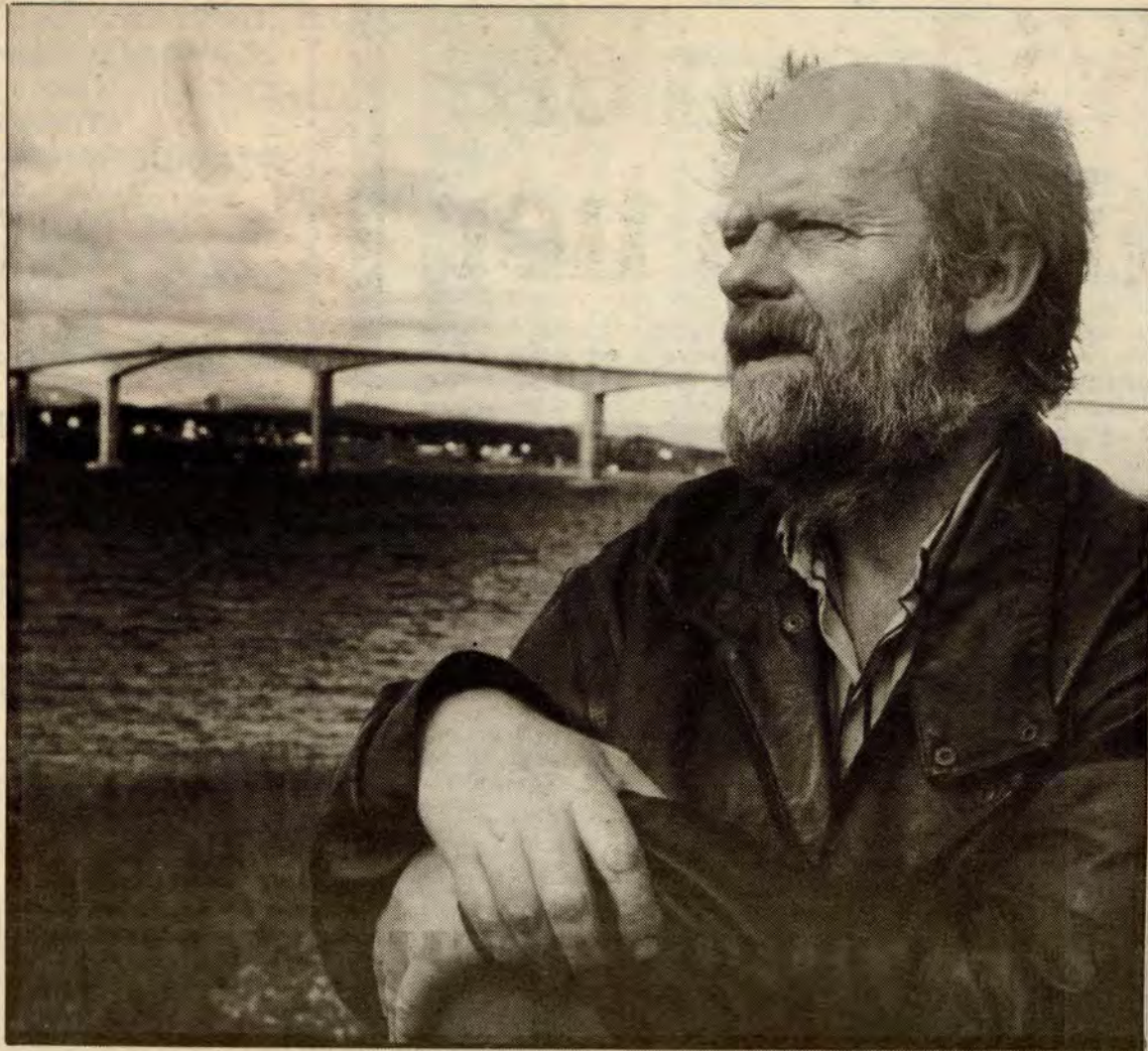
Det er rart at de som er i styrhuset ikke ser kanten, når vi skjønner så godt nedi byssa hvor det bærer. De stoler for mye på ny teknologi i navigeringa der oppe, gjør de.

Vi sier at; — OK, jorda er rund, men ressursene kan faktisk ta slutt. Og derfor har vi tenkt oss opp i styrhuset, trekke ut kontakten til autopiloten og ta i bruk kommunikasjonssystemet ombord, for å fortelle hva vi ser, så alle kan komme til unnsetning.

Da blir det nok en annen seilas!

— Sats på små gårdsbruk som er tilpasset terrenget, sier Senja-bonden Finn Sparre Karlsen som står på 11. plass på lista.

Bankene er vel nå de største gårdeierne i Troms. Kanskje burde de hatt bo- og driveplikt, som andre som bor på gård? Det sier bonden Finn Sparre Karlsen som i dette intervjuet gir innblikk i landbrukspolitikken til Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet i Troms.

Tiltak mot jordbruksraseringa:

Bo- og driveplikt for bankene?

— Både hensynet til miljøet og bosettinga i landsdelen tilsier at vi må satse på små gårdsbruk som er tilpasset terrenget, sier bonden fra det gamle kirkestedet Tranøya, som ligger to dryge steinkast sør for Senja.

Finn Sparre Karlsen nøler ikke med å slå fast at jordbruk og fiske er de to viktigste natur-ressursene Nord-Norge har. Han kritiserer vekslende regjeringers politikk som har ført til at 50 bruk er nedlagt de siste årene i Troms.

— Når vi tenker på at hvert årsverk i landbruket sørger for arbeid til 2,5 årsverk utenom gården, sier det litt om følgene av nedleggninga, sier han og legger til at han frykter dette blir et «ikke-tema» for de tradisjonelle partiene.

— At alternative lister dukker opp, er nettopp som et resultat av at de ikke er opptatt av de problemene folk føler på kroppen, mener han.

BRUK PENGENE HER

— Det viktigste bidraget til et mer miljøvennlig landbruk, er at vi sats på små bruk som tar utgangspunkt i det lokale ressursgrunnla-

get. Dermed blir også forurensningene mindre konsentrert. I tillegg må enkelte tekniske problemer løses. Avrenning fra silo til hav og sjø og liknende, sier Karlsen.

— Landbrukspolitikken må legges opp slik at det blir mulig å dyrke mer gras. I stedet for å sende penger sørover til Hydro i form av kraftfôr og kunstgjødselkjøp, må vi investere her.

— At vi skal ha et miljøvennlig landbruk med små enheter, betyr likevel ikke at vi skal tilbake til femti-åra. Poenget er å utvikle kunnskapen og metodene i landbruket med utgangspunkt i de lokale ressursene, sier Finn Sparre Karlsen, som mener Troms-bøndene må bli flinkere til å utnytte alt det organiske materialet som fins.

— Møkka er bondens gull. Den brukes ofte feil og utnyttes dårlig i dag. Resultatet er at vi pøser penger sørover til Hydro og forurensning til vassdragene våre.

SJØLBERGING

— Ei rettesnor i landbrukspolitikken bør være å tilstrebe størst mulig grad av sjølberging. Det gagnar miljøet og bosettinga i bygdene.

Troms-bøndene betaler i dag dyrt for overproduksjonen av melk i Norge. I dag produserer vi ikke nok melk til befolkninga i fylket, men importerer fra Nordland, sier Karlsen og legger til at Troms også bør bli mer sjølforsynt med grønnsaker, potet og fjørfe.

BANKENE OG BØNDENE

— Jordbrukets største fiende er bankene. De er nok også de største jordeierne i fylket — og de dårligst kvalifiserte, sier Karlsen, som antyder at det kanskje hadde vært mer fornuftig for bankene å utdanne agronomer, enn økonomer og data-folk.

— Hvorfor ikke gi bankene bo- og driveplikt, slik andre som bor på gård har, sier Karlsen — bare halvt i spøk.

KVINNFOLK OG PENSJON

— Egentlig er det sterke likestillings-tradisjoner i jordbruket i Nord-Norge. Kombinasjonsbruket førte til at kjerringa var gårdbrukeren, mens gubben var på havet. I dag kommer alle brev i forbindelse med gården til mannen, og reglene hindrer utnyttelse av rettighetene til

likestilling, sier Karlsen og henviser til pensjonsordningene.

— Dersom paret på gården deler den sparsommelige inntekta i to, vil begge tjene for lite til å spare opp pensjonspeng, og de må klare seg med minstepensjon. Bønder i Nord-Norge tjener stort sett for lite til å ha råd til private pensjonsordninger.

— Løsninga på denne urettferdigheten er at pensjonspeng blir fordelt etter innsats i årsverk — ikke hvor mye man tjener. Husk at Troms-bonden bare har 40 prosent av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn, sier Karlsen.

NEI TIL EF

Snik-tilpasninga til EFs indre marked som regjeringa og byråkratiet i dag jobber med, ser Karlsen som en viktig sak å jobbe mot for bønder i Troms.

— Jeg har ingen tro på at EF-medlemskap vil garantere at bosettinga langs kysten vil opprettholdes. Ingen av stortingspartiene kan heller gi noen slik garantier, mener han, og legger til at sniktilpasninga til EF undergraver folkeavstemninga i 1972.

Derfor støtter vi Fylkeslista:

Alternativet

SOLVEIG STEINNES, bonde, Salangsdalen, Bardu.

— Kvinneinitiativet er et positivt nytt alternativ til de politiske partiene. Kvinneinitiativet bringer noe nytt inn i politikken: At det er kvinner som har tatt initiativet, og at en baserer seg på de myke verdiene som de andre partiene ikke legger vekt på.

Miljølista

ANDERS KLEMETSEN professor v/Norges Fiskerihøgskole/Universit. i Tromsø.

Miljøspørsmålene er viktig for meg, men — de må tas på alvor! Norsk miljøpolitikk i dag er ikke god, verken når det gjelder miljøutslipp eller ressursforvaltning.

Ressurssituasjonen i Barentshavet har myndighetene f.eks. ikke grepet på. Det gjelder både overfiske på bestandene, og måten råvarene utnyttes og fordeles på. Jeg er enig med Ottar Brox når han sier det er et paradoks at vi har krise i Finnmark, som ligger så nært opp til et av verdens rikeste havområder. Situasjonen i Finnmark er jo at det er sammenbrudd i fiskeindustrien og bosettinga går i oppløsning. Ei total forvaltningskrise.

Nordnorske interesser og nordnorske forskermiljø må komme mye sterkere inn i bildet. Det er jo også et paradoks at forskning som foregår her opp omkring disse avgjørende spørsmålene, er så sentraltligert som tilfellet er. Her er det altfor liten deltakelse og innflytelse fra nordnorske forskere og forskningsmiljø; de holdes utafør. Vi har mye å hente i utviklinga av oppdrettsnæringer og havbruk, men havbruk kan aldri erstatte fiskeriene. Nord-Norge vil alltid være avhengig av fiskeriene — men havbruk og fiskeri må utfylle hverandre.

Vi har en veldig viktig ressurs i de ville artene, en viktig genetisk ressurs. Dette mangfoldet og variasjonene må vi ta vare på, og ikke ødelegge med feilforvaltning og forurensning. Foreløpig har vi «beskjeden» forurensning her oppe, men det er all grunn til å være på vakt. Kloakk-utslipp fra store konsentrasjoner som Tromsø f.eks., går jo nå direkte ut i havet. Det er et spørsmål når havets tålegrense er nådd; den kan fort overskrides. Vi har også tungindustri i Nord-Norge som det er grunn til å følge nøye når det gjelder forurensning av grunn- og havområder.

Den langsiktige ressursforvaltninga slik også Fylkeslistene har syn for, mener jeg er avgjørende. I tillegg tar Fylkeslistene utgangspunkt i de stedlige ressursene og økologien i området, i utforming av politiske mål og politiske krav — og det er helt nødvendig.

Det finnes ikke bedre alternativ ved høstens valg!

Økologi

TOVE OLSEN, bonde, Øverbygd, Målselv.

— Det heilskapssynet som Kvinneinitiativet baserer politikken sin på, er akkurat det jordbruket trengt. I jordbruket har det vore lagt ein-sidig vekt på økonomi og effektivitet, og for lite vekt på økologi og langsiktig fornybare ressursar. Skal Nord-Noreg ha ei framtid, må vi satse på primærnæringane.

NRK-sensuren:

Fylkeslistene slipper ikke til i TV og radio

Fylkeslistene slipper ikke til i NRK. I de viktigste valgsendingene skal bare de seks partiene som allerede er på Stortinget, pluss Venstre, slippe til.

NRK beskytter de etablerte partiene, og hindrer folk fra å få informasjon om det nye som skjer.

— Dette er misbruk av NRKs medie-monopol. TV er landets vik-

tigste informasjons-kanal i valgkampen.

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet er en landsomfattende sammenslutning av stortingsvalglister fra alle fylker i landet.

Fylkeslistene får likevel ikke en gang samme representasjon i TV og radio som f.eks. RV og NKP har fått ved tidligere valg — til tross for at begge disse partiene

har trukket sine lister ved dette valget nettopp til fordel for Fylkeslistene.

Svenn Egil Omdal, leder for Norsk Journalistlag, sier at NRKs praksis er betenkelig ut fra yttingsfriheten. Landsstyret i Journalistlaget har vedtatt en uttalelse om saka der det heter at NRK på denne måten bygger et effektivt vern mot nye tanker og ideer. En

rekke framtrepende politikere fra andre partier, som Venstres leder Arne Fjørtoft, tidligere statsminister Per Borten, stortingsrepresentant Grete Knudsen fra DNA og andre, har protestert overfor NRK mot sensur-vedtaket. Men NRK holder fast på sitt urimelige vedtak.

Jordas framtid

EVA GRAN, informasjonskonsulent i FN-sambandet, Tromsø:

— Jeg støtter Kvinneinitiativet fordi det er det eneste alternativet for alle som bryr seg om sine medmennesker og jordas framtid.

Jeg er stolt over at kvinner nå markerer seg og kvinners behov i politisk sammenheng. Det var på tide!

Helsevesenet

GRETE HOEL LYSLO, sykepleier, Tromsø

— Jeg støtter Kvinneinitiativet/Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet fordi de vil synliggjøre kvinners virkelighet, motarbeide privatisering i helsesektoren og oppvurdere omsorgsarbeidet.

Det er viktig å gå mot privatisering fordi private klinikker utarmer det offentlige helsevesenet ved å trekke til seg ressurser og spesialister. Samtidig tar de først og fremst de «lukrative» operasjonene, og overlater de mer ressurskrevende tingene til det offentlige helsevesenet.

Det er også viktig med styrking av primærhelsetjenesten, slik Fylkeslistene går inn for. Det vil si at folk må få være i sine hjem, men med forsvarlig hjelp. Omsorg i nærmiljøet må bli et offentlig ansvar, ikke opp til frivillig gratisarbeid.

Teknologi og forskning er viktig og nødvendig i helsevesenet, men dette må ikke gå på bekostning av omsorgsverdier.

Distriktslista

NILSI GRØNVIK, landhandler på SørSenja. Har drevet heimefiske tidligere.

— Bosettinga blir det snakka mye om i partiene sine valgtaler her i Nord-Norge, men det gjøres lite med at folk ute i distriktene f.eks. får et mye dårligere og dyrere vareutvalg enn de som bor i eller nær sentra. Dette er et resultat av at de store grossistene ikke finner oss små-butikker særlig interessante på grunn av lav omsetning. Vi får få eller ingen billig-tilbud. Og så går det bare én veg. Men de som ikke kan kjøre flere mil til «lavpris»-butikkene, de må betale mer for varene, og blir misfornøyde. Og de som ikke kan det, er de eldre og kvinner med småbarn. Distriktspolitikk må bl.a. handle om slike dagligdagse forhold, og det er det Fylkeslistene tar opp: folk sin hverdag!

Etter hjertet

AUDUN MYKLEBUST, prest, Tromsø.

— Grunnen til at jeg støtter Kvinneinitiativet er at jeg oppfatter at de tenker og analyserer med hjertet, — og vil handle med hjertet.

De beste prinsippene i andre partier er samla i denne bevegelsen. Nettopp fordi den ikke er partibundet, sentraldirigert eller dogmatisk kan den gjøre opp det beste der representantene kommer fra.

Jeg tror at den bevegelsen som ligger bak Kvinneinitiativet/Fylkeslistene er en grasrotbevegelse som det vil være veldig viktig å få representert i topp-politikken, på Stortinget. Derfor oppfordrer jeg andre velgere til å velge etter hjertet, ikke etter taktiske vurderinger oppi hodet. Hvis folk stemmer ut fra hjertet, tror jeg det vil gi mange stemmer til Kvinneinitiativet/Fylkeslistene!

Førstegangsvælger fra Lyngen:

Vi har rett til å bo her

En stor prosent av Norges befolkning bor ikke i byen — de bor i distriktet — i utkant-Norge. Jeg tilhører den delen av befolkninga. Jeg er ung, jeg er jente og jeg trives. Jeg bor i Lyngen, en Nord-Troms-kommune med netto utflytting på ca. 50 personer i året. 50 personer er mange å miste for en kommune på ca. 3500 innbyggere.

Hvorfor flytter folk? Hvorfor flytter ungdom? Arbeidsplasser, bolig, skoleplasser og fritidstilbud er viktige stikkord.

De siste årene har det vært en oppsving på kulturfronten og fritidstilbudet for oss som er unge i Lyngen. Det skyldes ikke først og fremst politisk velvilje, men en seig,

hard og enhetlig kamp, ført av oss som mener at det er en menneskerett å ha ei meningsfylt fritid, en menneskerett å jobbe og bo der vi hører til. For vi er mange som med hode og hjerte kjenner at vi vil bo i Lyngen, Kåfjord, Kvænangen, Båtsfjord eller hvor det måtte være. Og det er vår rett å få bestemme at hjemkommunen vår ikke skal dø. Vi trenger utkant-Norge!

Snart må politikerne forstå at de trenger oss. Det må satses på de unge. Vi koster. Det koster alltid å investere. Men jeg tror vi er ei bra investering — ei investering i utkant-Norges framtid. Og kom ikke med den gamle Ap-leksa om at «ja, men vi må prioritere....tenk på de eld-

Ill.: Gøril Julin Jakobsen

re!» For en bløff! Vi har ALDRI bedt om noe på bekostning av de eldre. Det er ikke snakk om enten/eller, men både/og. Dessuten har denne unnskyldninga vært brukt i 50 år. Har de eldre fått det så mye bedre?

Jeg tror på ei framtid i Lyngen, ei framtid for distriktet. Men vi har erfart at vi får ingenting uten kamp.

Gleden og kamplysta har vi — den skal være vårt utgangspunkt. Unge og voksne radikale, vi må slå

oss i lag, få opprørene som ulmer satt i perspektiv. Det første vi må gjøre er å gå til valglokale. Og vi skal IKKE stemme tradisjonelt!

Ap er et ansvarlig parti, sier de selv. Ansvarlig overfor hvem? Ikke overfor oss som er folket, men overfor Gro. Jeg tror vi er mange som skal knytte nevene og synges om EI NY TID SOM E I EMNING.

Godt valg

Inger-Lise Pedersen, førstegangsvælger fra Lyngen.

Sett fra Senja:

Vanvittig ressursforvaltning

Vi står i en valgkamp der situasjonen for kystfiskerne og Kyst-Norge nesten er tatt av vinden. For rikspolitikkerne er temaet nesten uinteressant. Langs kysten er enkelte «fisker-representanter» fra ulike partier sendt ut fra hovedkvarterene med det samme mål for øyet: dempe gemyttene og gi nye håp til over valgkampen.

Enhver som kjenner kysten og kystens problemer skjønner at Kyst-Norge ikke berages med ord og tomt snakk.

Legen må kjenne til sykdommen for å kunne gi sin medisin. Men selv om legen har funnet sin medisin, vil ofte kuren bli kortvarig om ikke årsaksforholdene avdekkes.

Lignelsen passer utmerket for Kyst-Norges problem. Annonser i Dagbladet fra Bugøynes markerer et sykdomstegn. Situasjonen for Finnmark og store deler av kysten har vært syk lenge nok nå. Og det uttrykk befolkninga i Bugøynes gir for sin håpløse situasjon, er bønn og krav om hjelp.

Befolkninga ber om akutthjelp. Men dersom ikke fingeren settes på de reelle årsakene til Bugøynes sine

Ill.: Gøril Julin Jakobsen

problem, kan akutthjelpa like godt utebli.

I alle politiske leire er valgspåket «nå må vi slutte å lete etter syndebukker, nå må vi tenke fremover». Men hvordan er det mulig å planlegge framtida uten grundig kjennskap til fortida. I denne fasen som Kyst-Norge og kystfiskerne befinner seg i, er det avgjørende for framtida hvorvidt kortsiktige profittensyn skapt av storkapitalen og dens løpegutter/jenter, i fiskerina-

ringa kan erstattes av en ressurspolitikk, grunnlagt i havforskernes anbefalinger.

Nå i valgpropaganda-epoken er en rekke kjente Ap-folk på banen og påstår at den situasjon som kysten befinner seg i, ble skapt av den borgerlige regjeringa i perioden 81-86. Det bør da være tillatt å spørre Ap om hva de utrettet i perioden før og etterpå? Hva har våre Ap-politikere gjort med ressursforvaltninga som er bedre enn det Høyre og den borgerlige regjeringa maktet? Er det minstemål og maskeviddebestemmelsene? Er det i fastsettelsen av totalkvotene?

Og hva har Ap gjort med kontrolltiltakene overfor trålerflåten, både den utenlandske og den norske, som er bedre enn det den borgerlige regjeringa fikk prestert?

I alle viktige regulerings- og ressurssspørsmål har de sviktet, som den borgerlige regjeringa sviktet i sin periode.

Det vi har sett på en rekke områder er at Ap har ført an i en fiskeripolitikk der kapitalkreftene har fått fritt spillerom selv ikke den blåeste høyrepolitikk kunne ha fått til.

Med støttespillere i viktige posisjoner i partiapparatet, i organisasjonene, i departementet og Statens Fiskarbank samt i det private kredittvesen har storkapitalen, ikke bare den på Vestlandet, men langs hele kysten, fått fritt spillerom, der kortsiktige profittensyn har bidratt til rovdrift på de aller viktigste fiskeslag i havet.

Kystfiskerne fører an kampen mot en tilsynelatende uovervinnelig fiende. Det virker som om kun de som allerede er rammet av ressurskrisas konsekvenser og som kjenner problemene på kroppen daglig, skjønner alvorlet i situasjonen.

Selen måtte helt inn i Oslofjorden for rikspolitikkerne skjønte omfanget av de problem den hadde skapt. Da hadde den alt herjet Finnmarkskysten i 10 år. Slik er skammelig og skandaløst.

Våre matressurser i havet er vanvittig forvaltet. Skal de ansvarlige bære ansvaret for dette, eller lar vi dem fritt bygge nye ressursplyndre-fartøyer, klare til nye rovfiske-tokt i Barentshavet?

Hugo Reiertsen, Senjahopen.

Synpunkt fra Målselv:

Vi får ingen ny sjanse

Dette var den nøkterne, men svært skremmende åpningen av et foredrag holdt av barnelege og spesialist Helen Caldicott fra Australia. Caldicott var spesielt invitert til Nordisk Forum i Oslo i august i fjor. Emnet for hennes foredrag var «Kvinnens bidrag til fred og sikkerhet». Hun er aktivt medlem i Leger mot Atomvåpen. Ta ditt ansvar som kvinne, var hennes inntrengende oppfordring.

Tankene bak våpenproduksjonen er viktig. 53% av verdens befolkning er kvinner, og det er vi kvinner som må sørge for å forandre de tankene. Våpenkapprustning har ingenting å gjøre med forsvar, men med sjalusi. Vi skal ha like mye, og balansen er så langt fremdeles ikke oppnådd.

Som lege spør hun hvorfor vi ikke har mot nok til å stoppe denne galskapen. Vi vet at vi forsvinner som en gass-sky, eller overlever med de mest vitale organer ødelagt, når atomvåpen blir tatt i bruk. Vi vet at grunnlaget vi lever av, natu-

ren, blir ødelagt. Vi vet det uten at vi vil vite det. Er vi naive når vi forlanger atomvåpen og alt av våpen som et avlagt stadium i menneskehetens historie? Nei, vi er naive hvis vi tror at vi kan overleve. Vi påføres kreft i alle tenkelige former p.g.a. sjalusi, pengebegjær og prestisje fra maktglade menn.

Språkbruket holdes i en slik form at vi ikke forstår hva det snakkes om. Det har en psykologisk effekt, slik at vi luller inn i uskyld og uførlighet. Som ett eksempel, av mange svært skremmende, kalles en av de mest ødeleggende forsvarsraketter for «peace maker» (fredsbringeren). Mener det med dette fred fra disse foraktelige fredsaktivistene? spurte Caldicott.

Dette språket tillater vi kvinner dem å holde på med uten å ta til motmæle. Vi er med på å vedlikeholde det syke når vi ikke for alvor tillater oss å tenke som kvinner som føder, tar vare på og har omsorg for liv. Vi lar oss imponere av svært alvorlige, livstruende banaliteter.

Helen Caldicott kom så inn på et utrolig lager av eksempler på hvordan dødbringende bomber og systemer gis navn som forbindes med lykke, trygghet og idyll. Maskuline navn blir satt på våpnene og feminine navn på kraterne de etterlater. En direkte tilbakeføring av kjønnsakten og mennens inntrenging!

Fred er det samme som strategisk balanse. Tar du til motmæle så roes du ned; så, så barnet mitt, jenta mi... Vi vil ikke la oss berolige av dette maktmisbruket. Vi må ta ansvar og slutte å la oss imponere av den såkalte realismen deres. Det er den eneste måten å overleve på. Vi forgiftes mens vi ser på, p.g.a. denne sykelige produksjonen som kalles «et troverdig forsvar». Våpentransaksjoner på kryss og på tvers har avstedkommet et enormt innfløkt mønster, hvor penger er det viktigste og hvor «venn og fiende»-bildet totalt har gått i surr. Barn og ungdom føler seg forrådt, mange begår selvmord. Hvis ditt barn får kreft, gjør du alt du kan for å finne

Ill.: Gøril Julin Jakobsen

de beste legene. Hvorfor gjør vi ikke noe med kreftsvulsten som heter sjalusi mellom maktmennesker? Vi er alle født til et liv som alle skal være med på å verne om, slik at livet kan fortsette. Vi blir redde av folk som gjør oss redde, men vi må slutte å være snille piker. Vi må tro på vår egen styrke som kvinner, sa Helen Caldicott til slutt.

Hermien Stoop Prestbakmo

Hva er Fylkeslistene?

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet er ikke et nytt parti, men en bevegelse.

Fylkeslistene representerer et oppbrudd fra de store og veletablerte partiene. Vi ser det som en avsporing å gjøre spekulasjoner om ulike regjeringsalternativer til en hovedsak i denne valgkampen. Det finnes ingen aktuelle regjeringsalternativer som vil bidra til den nødvendige snuoperasjonen.

Politikerne kan ikke ordne opp for folk — det må vi gjøre sjøl. Fylkeslistene vil derfor ha som sitt viktigste mål å stimulere til grunnplansaktivitet.

POLITISK BREDDE

Fra noen hold er det sådd tvil om den politiske bredden til Fylkeslistene. Resultatet av fylkenes nominasjoner bør feie all slik tvil til side.

Listetoppene — og listene for øvrig — er dominert av partipolitisk uavhengige. Listene har dessuten et betydelig innslag av fremtredende Arbeiderparti-politikere som ikke lenger vil støtte ei regjering som bl.a.:

- bruker høy arbeidsløshet som politisk virkemiddel
- står for tilpassing til norsk EF-medlemskap uten åpen debatt i folket
- skryter av miljøinnsatsen, men

øker CO²-utslippene — og dermed drivhuseffekten

Et stort innslag av aktivister i miljøbevegelsen har sagt ja til å stå på listene og jobber aktivt i valgkampen. I tillegg finnes folk med bakgrunn fra SV, Senterpartiet, Høyre, RV og De Grønne høyt oppe på listene. Halvparten av listetoppene og mer enn halvparten av listekandidatene for øvrig er kvinner.

DANNELSEN

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet ble dannet på en landskonferanse i Tønsberg i februar -89. Landskonferansen hadde deltakere fra de fleste fylker i landet, også fra Kvinneinitiativet i Troms. Alternativister i alle landets fylker har etter hvert sluttet seg til. Dette betyr at Fylkeslistene for alvor er med i kampen om utjevningsmandatene.

OPPBYGGINGA

Fylkeslistene har en desentralisert struktur. Dette betyr at det enkelte fylke har stor grad av sjølbestemmelse. Det finnes imidlertid et sentralt koordineringsråd som har som viktigste oppgave å samordne kontakten mellom de ulike fylkene og spre informasjon.

På Fylkeslistenes landsmøte i november skal det velges et landsstyre

bestående av representanter fra alle fylkene. Landsstyrets mandat skal også avgjøres på dette landsmøtet. Det finnes ingen medlemsfortegnelse. Alle som ønsker det kan støtte og arbeide for Fylkeslistene.

FYLKESLISTENE PÅ STORTINGET

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet er en sammenslutning av lister med stor grad av sjølstendighet. Lojaliteten til velgerne i det enkelte fylke vil være det viktigste for stortingsrepresentantene fra Fylkeslistene.

Et felles utgangspunkt er å få størst mulig gjennomslag for egen politikk. Dette innebærer at en kan unngå allianser med andre stortingsrepresentanter når det er mulig (avhengig av sak). Det innebærer også at en vil vurdere eventuelle regjeringsalternativer ut fra imøtekommenhet i forhold til fylkeslistenes hjertesaker. I en vippeposisjon kan dette være avgjørende for om den sittende regjering skal felles.

Det mest avgjørende for om vi skal få gjennomslag i viktige saker på Stortinget er imidlertid om vi kan støtte oss på en bred opinion, — og sterke folkelige organisasjoner utenfor Tinget.

En ny politikk for miljø og solidaritet

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet går til valg for å markere et klart alternativ til den nåværende samfunnsutviklinga, som er basert på:

- ressursløsning og miljø-ødeleggelse
- bevisst øking av arbeidsløsheten, men nedbygging av viktige velferdsgoder
- avfolking av utkantsamfunn
- voksende rasisme
- at ansvaret for barn, eldre og funksjonshemmede er helt avhengig av kvinners ulønna arbeid

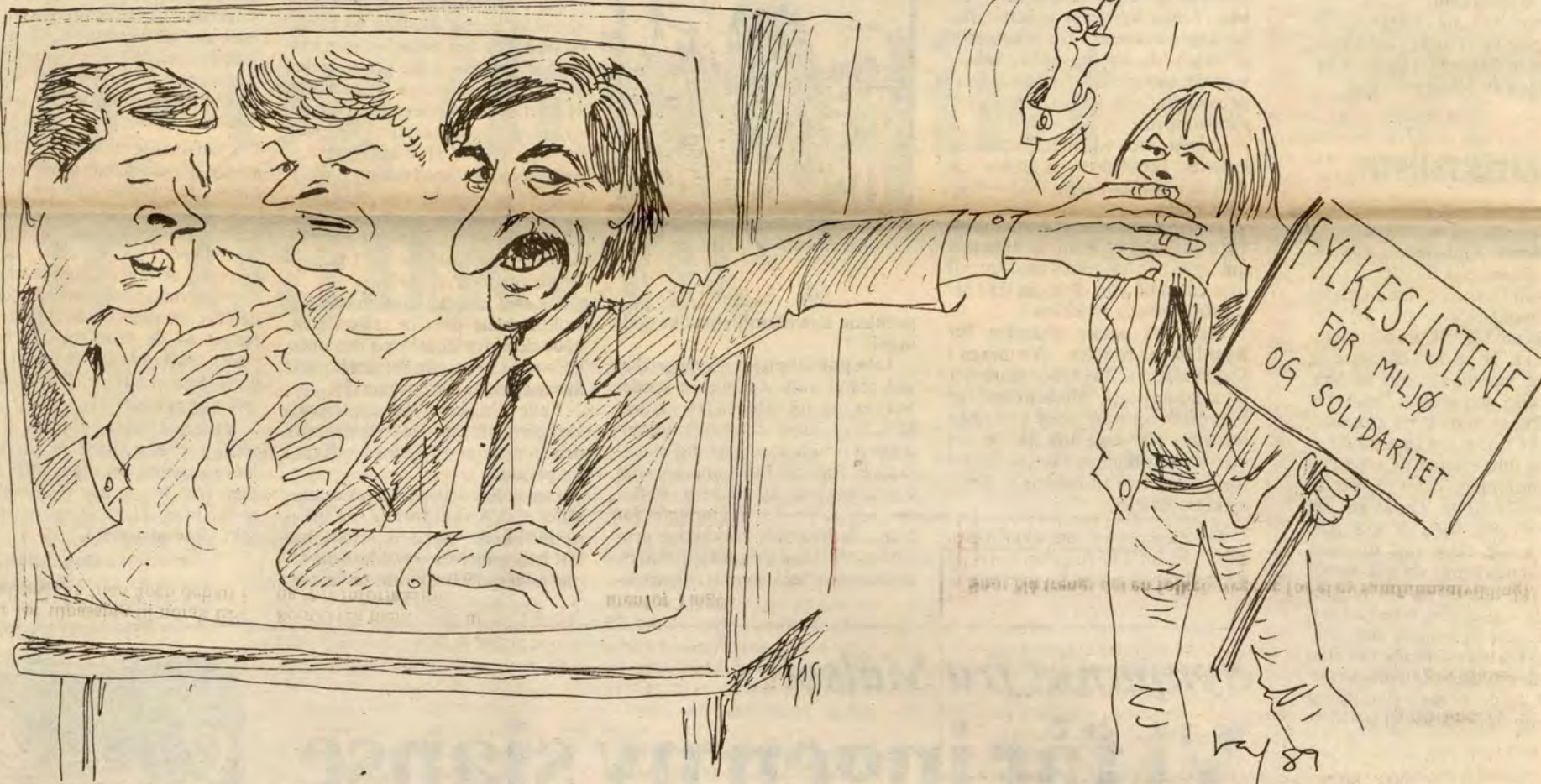
DETTE ER FYLKENES FELLES PLATTFORM:

Vi er den generasjonen som avgjør om jorda skal fortsette å være beboelig. Vi er avhengige av rein luft, reint vann og giftfri mat. Derfor må ressursene forvaltes med tanke på framtida.

Miljøspørsmål har både med synet på mennesker og synet på naturen å gjøre. Vi vil skape et medmenneskelig og rettferdig samfunn i økologisk balanse. Derfor vil vi arbeide for:

- å stoppe rovdriften på naturressursene og trygge livsgrunnlaget og lokalsamfunnene i distriktene
- å sette inn alle nødvendige ressurser for å avskaffe arbeidsløsheta
- ei lønn å leve av, en arbeidsdag å leve med, en bolig å leve i
- å sikre verdige levevilkår for pensjonister, syke og funksjonshemmede
- å hindre norsk medlemskap i EF
- et fargerikt fellesskap — mot fremmedfrykt og rasisme, for internasjonal solidaritet
- å si nei til atomvåpen og arbeide for avspenning og nedrustning
- at kvinners erfaring og interesser må legges vekt på i alt politisk arbeid

Snu: Nå trengs det en folkebevegelse for ei ny samfunnsutvikling!

— Ingen plass for nye tanker her!

FYLKESLISTENE FOR MILJØ OG SOLIDARITET

Valgliste ved stortingsvalget i Troms 1989.

1. Gøril Julin Jakobsen, billedkunstner, Tromsø
2. Asbjørg Fyhn, Kvaløysletta
3. Vigdis Bordevich, servitør, Harstad
4. Peder Andreas Pedersen, skoleelev, Tromsø
5. Agdis Westh, gårdbruker, Silsand
6. Kanapathipilla Sivarajah, fiskerirettleder, Tromsø
7. Rauni Magga Lukkari, forfatter, Tromsø
8. Rigmor Johansen, pleieassistent, Vannvåg
9. Jan-Hugo Haugslett, gårdbruker, Seljelvnes
10. Sølvi Ditlevsen, miljøarbeider, Tromsø
11. Finn Sparre Karlsen, jordbruker, Vangsvik
12. Bjørg Utnes, inspektør, Tromsø

Kast ikke bort stemmen på de store partiene!

Hver stemme teller om du gir den til Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet:

- ★ Stemmen teller i kampen om mandatene. Det skal velges 157 stortingsrepresentanter direkte fra fylkene, derav 6 fra Troms.
- ★ Stemmen teller i kampen om utjæmningsmandat. Det skal velges 8 utjæmningsrepresentanter til Stortinget. Disse fordeles til de partiene som blir underrepresentert i forhold til stemmetallet sitt. For å kunne få utjæmningsmandater må Fylkeslisten oppnå 4% av stemmene.
- ★ Med 2,5% oppslutning er Fylkeslistene over sperregrensa for statlig partistøtte (kr. 22,17 pr. stemme), og vil få et økonomisk grunnlag for å trappe opp det politiske arbeidet ytterligere.

Da valgkampen starta hadde Fylkeslistene allerede passert 2,5% på meningsmålingene. Før folk flest har hørt om Fylkeslisten i det hele tatt. Dette gir et utmerka utgangspunkt i kampen om mandater og prosenter.

Kast ikke bort stemmen din! Hjelp til med å få politikere med et annet ståsted enn de etablerte partiene inn på Stortinget!

Valgavisa er utgitt av Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet/Kvinneinitiativet.

De fleste bildene er tatt av Møna Hansen.

Trykk: Bladet Tromsø

Vi takker alle bidragsyterne.

Vi har kontor i Grønnegata 73, 9000 Tromsø, telefon (083) 83 477.

Kontoret er åpent alle dager unntatt søndag.

Stikk innom, ring eller skriv til oss